

Tokat İli Turhal İlçesinde Yükseköğretimin Genel Olarak Değerlendirilmesi

Bilge Gözener¹, Murat Sayılı²

Özet

Gaziosmanpaşa Üniversitesi'ne bağlı olan Turhal'daki Yüksekokulların ilçe ekonomisine olan katkısını belirlemeyi amaçlayan bu çalışmada Turhal Sağlık Hizmetleri Yüksekokulu ve Turhal Meslek Yüksek Okulu öğrencileri ile 2011 yılı Mart ayında yapılan 320 anketin verileri kullanılmıştır. Anketlerden elde edilen veriler kullanılarak ulaşılan yüzde hesaplamaları ile aritmetik ortalamaların sonuçları yorumlanmaya çalışılmıştır. Ayrıca her bir öğrencinin ilçedeki aylık harcama tutarının ortalama 318.06 TL olduğu tespit edilip, bu verilerden hareketle, öğrencilerin ilçe ekonomisine yıllık 4683115.44 TL katkıları olduğu ve yüksekokullar aracılığı ile ilçede kişi başına yıllık gelir artışının 89.37 TL olduğu hesaplanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Yüksekokul, Ekonomik katkı, Turhal ilçesi.

General Evaluation of Higher Education in Tokat Province of Turhal District

Abstract

The aim of this study is to determine the contribution of Vocational schools in Turhal of Gaziosmanpaşa University to the economy of Turhal. For this purpose, 320 students questionnaires of Turhal School of Health Services and Turhal Vocational High School were used in March of 2011. The data was obtained from questionnaires and reached the percentage calculations. These were interpreted together with the results of arithmetic mean. In addition, the average amount of monthly expenditure for each student was calculated as 318.06 TL. This indicated that the contribution for the county for the students through the year was 4683115.44 TL and 89.37 TL for the annual revenue growth.

Key Words: College, Economic contribution, Turhal district.

¹ Arş. Gör., Gaziosmanpaşa Üniversitesi Ziraat Fakültesi Tarım Ekonomisi Bölümü, bilge.gozener@gop.edu.tr

² Doç. Dr., Gaziosmanpaşa Üniversitesi Ziraat Fakültesi Tarım Ekonomisi Bölümü, muratsayili@yahoo.com

1. GİRİŞ

Toplumun gelişmişlik göstergelerinden bir tanesi o toplumun eğitim düzeyidir. İyi eğitilmiş bir toplumun diğerlerinden daha üretken olabileceği bilinen gerçekler arasındadır. Bu anlamda eğitim; kültürel, bilimsel, sosyal ve ekonomik açıdan toplumun gelişmişliğini göstermektedir (Görkemli, 2009).

Bireylerin bilgi birikimlerinin sağlanması büyük ölçüde yükseköğretimde verilen eğitim ile olmaktadır (Ergün, 2003). Bir ülkede bölgesel ve yerel düzeyde ekonomik etkileri bulunan birçok işkolu bulunmaktadır. Bu işkollarında temel olarak ticari özellikler bulunmamasına rağmen kamu ve özel sektör kuruluşlarına ait eğitim kurumları, içerisinde buldukları bölge ekonomisini önemli ölçüde etkileyebilmektedirler ve bu kurumların en önde gelenlerinden biri de üniversitelerdir (Kaşlı ve Serel, 2008). Diğer bir ifadeyle, üniversitelerin amaçları arasında bilginin üretilmesi, korunması, aktarımı ve bölüşümü vardır. Ayrıca, üniversiteler istihdam ettikleri idari ve akademik personel, sahip oldukları öğrenci yoğunluğu ve yöredeki farklı sektörlerde faaliyet gösteren işletmelerle yapmış oldukları ilişkiler nedeniyle yöre ekonomisine büyük katkılar sağlamaktadırlar (Tuğcu, 2003). Hatta 1960'lı yıllardan bu yana birçok Avrupa ülkesinde yüksek öğretim kurumlarının bölgesel kalkınma aracı olarak görüldüğü ve gelişmemiş/çöküntü bölgelerinde yaygınlaştırıldığı ve bu kurumların buldukları bölgeleri çok yönlü etkileyeceklerinin beklendiği belirtilmiştir (Özyaba, 1999; Dalğar ve ark., 2009).

Yurtdışında yapılan bazı çalışmalarda özellikle üniversitelerin yerel ekonomiye katkıları ve finans kaynağı yaratma becerileri üzerinde durulmaktadır. Türkiye'de yapılan sınırlı sayıda akademik çalışmada da temel vurgu ekonomik katkıdır. Bu çalışmalarda üniversitelerin; topluma, ekonomiye, toplumun refah düzeyi ve yaşam kalitesine ekonomik, sosyal ve kültürel açıdan oldukça geniş çerçevede katkıda bulunduğu ve üniversitelerin faaliyetlerinin, günlük yaşamın her yönüne girdiğinden bahsedilmektedir (Greenspan ve Rosan, 2006; Charles, 2003; Dalğar ve ark., 2009).

Bir başka çalışmada üniversitelerin sadece öğrenme kültürü, ilişkisel ve kurumsal adaptasyonu sağlamadığı, aynı zamanda kendi bölgelerine faydalı olabilecek şekilde kendilerini şekillendirme özelliğine de sahip oldukları (Çetin, 2007; Dalğar ve ark., 2009) ifade edilmektedir.

Üniversitelerin bulunduğu bölge ekonomisine yapmış olduğu katkılar farklı şekillerde sınıflandırılmaktadır. Atik (1999) tarafından Erciyes

Üniversitesi ile ilgili yapılan analizde, üniversitelerin ekonomiye yaptığı katkılar; dolaysız, dolaylı ve uyarılmış olarak bir sınıflamaya tabi tutulmuştur. (Erkekoğlu, 2000; Görkemli, 2009), üniversitelerin katkılarını ilk olarak dinamik ve statik olarak bir ayrıma tabi tutmuş ve statik katkılarını dolaysız, dolaylı ve uyarılmış katkılar olarak üçe ayırmıştır (Tuğcu, 2003; Dalğar ve ark., 2009).

Bu ekonomik katkıların yanında, yapılan çevre düzenlemesi, yeni ve farklı kültürel, sportif ve eğlence mekânlarının açılması, farklı şehirlerden ve farklı kültürlerden gelen personel ve öğrencilerin yöre halkıyla ilişkileri sonucunda, yörenin birçok açıdan da gelişmesine büyük katkıları olmaktadır. Bilimsel bilgi üreten ve bunu kullanıma sunan üniversiteler, bugün birçok alanda hem ülke ekonomisine ve hem de dünya ekonomisine bölgesel, ulusal ve uluslararası alanlarda çeşitli katkılar sağlamaktadırlar. Üniversitelerin yerel ekonomiye sağladığı katkılar, üniversite sayısının hızla arttığı Türkiye’de de beklenen temel faydalardır (Atik, 1999).

Üniversiteler kuruldukları bölge üzerinde değişik açıdan etkileri olan kurumlar olup bu durumları ortaya koyan araştırmaların ya da çalışmaların yapılması büyük önem arz etmektedir. Bu bağlamda, yapılan bu araştırma ile; Gaziosmanpaşa Üniversitesi (GOÜ) bünyesinde yer alan ve ilçeler itibarıyla en fazla öğrenciye sahip olan Turhal ilçesindeki "Turhal Meslek Yüksek Okulu (TMYO)" ve "Turhal Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksek Okulu (TSHMYO)"nun genel bir değerlendirilmesi yapılmış, öğrencilerin yüksekokullar ile ilgili düşünceleri tespit edilmiş ve yüksekokulların ilçe ekonomisine yapmış olduğu ekonomik katkı hesaplanmıştır.

2. MATERYAL VE YÖNTEM

Bu çalışmanın ana materyalini, ilgili yüksekokullarda öğrenim gören belli sayıdaki öğrencileri ile yapılan anketler oluşturmaktadır. Ayrıca, konu ile ilgili daha önce yapılmış olan çalışmalardan da faydalanılmıştır.

Öncelikle, GOÜ Öğrenci İşleri Daire Başkanlığı kayıtları incelenerek, ilgili yüksekokullardaki 2010/2011 eğitim-öğretim yılına ait toplam öğrenci sayısı belirlenmiş (Çizelge 1) ve bu populyasyondan her bölüme eşit dağıtılmaya çalışarak (%20 oranında) anket yapılacak öğrenci sayısı (örnek hacmi) 328 olarak hesaplanmıştır. Ancak yapılan bazı anketlerdeki verilerin eksik oluşu nedeni ile 320 anket verisi değerlendirilerek analize tabi tutulmuştur.

Çizelge 1. Araştırma kapsamında seçilen örnek sayısı (2010/2011)

OKUL ADI	PROGRAM ADI	ÖĞRENİM TÜRÜ			
		I. Öğretim		II. Öğretim	
		Öğrenci Sayısı	Örnek Sayısı	Öğrenci Sayısı	Örnek Sayısı
TSHMYO	Tıbbi Dokümantasyon ve Sekreterlik	117	23	113	23
	Sağlık Kurumları İşletmeciliği	130	26	114	23
	TOPLAM	247	49	227	46
TMYO	Bilgisayar Programcılığı	89	18	-	-
	Elektrik	113	23	53	11
	Biyomedikal Cihaz Teknolojisi	87	17	37	7
	Elektronik Haberleşme Teknolojisi	109	22	63	13
	Mekatronik	83	17	30	6
	Muhasebe ve Vergi Uygulamaları	106	21	71	14
	Pazarlama	81	16	64	13
	İşletme Yönetimi	102	20	74	15
TOPLAM	770	154	392	79	
GENEL TOPLAM		1017	203	619	125

Anketler, 2011 yılı Mart ayında yapılmıştır. Anket yapılan öğrenciler tesadüfen seçilmiştir.

Anket sonucunda elde edilen veriler kullanılarak yüzde hesaplamaları ile aritmetik ortalamalar elde edilmiş ve bu sonuçlar yorumlanarak değerlendirilmeye çalışılmıştır.

Analizde; Turhal ilçesinde yer alan 2 adet yüksekokulun ilçe ekonomisine yapmış olduğu ekonomik katkısı da hesaplanmaya çalışılmıştır.

3. ARAŞTIRMA BULGULARI VE TARTIŞMA

3.1. Öğrencilerin Sosyo-ekonomik Özellikleri

Anket yapılan öğrencilerin sosyo-ekonomik durumlarına ilişkin veriler Çizelge 2’de verilmiştir.

Ankete katılan tüm öğrencilerin yarısından fazlasının erkek olduğu görülmektedir. Ancak TSMYO’da bayanlar ve TMYO’da ise erkeklerin oranlarının diğerlerine kıyasla daha yüksek olduğu görülmektedir. Ertaş ve ark. (1999) tarafından Gaziosmanpaşa Üniversitesi öğrencileri ve personelleri ile yapılan anket çalışmasında, anket yapılan öğrencilerin %56.14’ünün erkek ve %43.86’sının bayan olduğu belirtilmiştir. Kaşlı ve Serel (2008) tarafından Balıkesir Üniversitesi Gönen MYO’nda okuyan öğrencilerin tüketim harcamalarının analiz edildiği ve bu harcamaların ilçedeki yerleşik firmalar üzerindeki ekonomik etkilerinin belirlendiği araştırmada, anket yapılan kişilerin %65.70’ini erkek ve %34.30’unu ise bayan öğrenciler oluşturmuştur.

Çizelge 2. Öğrencilerin bazı sosyo-ekonomik özellikleri

		TSHMYO (124)		TMYO (196)		GENEL (320)	
		Frekans	%	Frekans	%	Frekans	%
Cinsiyet	Erkek	82	66.13	57	29.08	139	43.44
	Bayan	42	33.87	139	70.92	181	56.56
Yaş Ortalaması (yıl)		21.04		20.74		20.86	
Sınıf	1	64	51.61	192	97.96	256	80.00
	2	60	48.39	4	2.04	64	20.00
Medeni Durum	Evli	1	0.81	8	4.08	9	2.81
	Bekâr	123	99.19	188	95.92	311	97.19
Geldiği Bölge	Karadeniz	41	33.06	123	62.76	164	51.25
	Marmara	10	8.06	25	12.76	35	10.94
	Ege	4	3.23	4	2.04	8	2.50
	İç Anadolu	20	16.13	28	14.29	48	15.00
	Akdeniz	21	16.94	7	3.57	28	8.75
	Doğu Anadolu	1	0.81	0	0.00	1	0.81
	Güney Doğu Anadolu	15	12.10	4	2.04	19	5.94
Yurt dışı	12	9.68	5	2.55	17	5.31	
Yerleşim Birimi	Büyükşehir	15	12.10	30	15.31	45	14.06
	İl	39	31.45	44	22.45	83	25.94
	İlçe	51	41.13	85	43.37	136	42.50
	Kasaba	5	4.03	12	6.12	17	5.31
	Köy	14	11.29	25	12.76	39	12.19
Ailenin Aylık Geliri (TL)	≤ 500	19	15.32	24	12.24	43	13.44
	501-1000	66	53.23	102	52.04	168	52.50
	1001-2000	36	29.03	62	31.63	98	30.63
	2001 ≥	3	2.42	8	4.08	11	3.44
	Ortalama	1024.80		1103.10		1072.76	
Öğrencinin Aylık Geliri (TL)	≤ 150	7	5.65	36	18.37	43	13.44
	151-250	34	27.42	51	26.02	85	26.56
	251-350	49	39.52	39	19.90	88	27.50
	351-500	25	20.16	40	20.41	65	20.31
	501-650	4	3.23	20	10.20	24	7.50
	651 ≥	5	4.03	10	5.10	15	4.69
	Ortalama	321.13		321.50		318.06	
Aylık Para Miktarının Yeterliliği	Evet	35	28.23	52	26.53	87	27.19
	Hayır	29	23.39	57	29.08	86	26.88
	Kısmen	60	48.39	87	44.39	147	45.94

Her iki yüksekokuldaki öğrencilerin yaş ortalaması birbirine yakın durumdadır ve tüm öğrenciler itibariyle ortalama yaş 20.86 yıl olarak hesaplanmıştır.

Her iki yüksekokuldaki öğrenim süresi 2 yıl olup, anket yapılanların çoğunluğu (TSMYO'da %51.61 ve TMYO'da %97.96) 1. sınıf öğrencisidir.

Yüksekokullara göre farklılık göstermekle birlikte anket yapılan öğrencilerin tamamına yakınının bekâr olduğu tespit edilmiştir.

Öğrencilerin geldikleri bölgeler incelendiğinde; yaklaşık yarısının Karadeniz bölgesinden geldiği, bunu sırası ile İç Anadolu, Marmara, Akdeniz, Doğu Anadolu, Güney Doğu Anadolu ve Ege bölgesinin izlediği belirlenmiştir. TMYO öğrencilerinin çoğunluğunun Karadeniz bölgesinden, TSMYO öğrencilerinin ise Karadeniz başta olmak üzere Akdeniz ve İç Anadolu bölgelerinden de geldiği dikkati çekmektedir.

Öğrencilerin ailelerinin yaşadığı, dolayısıyla kendilerinin gelmiş oldukları yerleşim yerleri incelendiğinde; yarıya yakınının ilçe olmak üzere sırasıyla il, büyükşehir, köy ve kasabalardan geldikleri tespit edilmiştir.

Öğrencilerin ailelerinin aylık ortalama gelirleri; TSMYO'ndakilerde 1024.80 TL ve TMYO'ndakilerde ise 1103.10 TL olarak saptanmıştır. Bununla birlikte, her iki yüksekokuldaki öğrencilerin yarıdan fazlasının ailesinin aylık gelirinin 501-1000 TL arası gibi düşük düzeyde olduğu görülmektedir. Buna bağlı olarak da, öğrencilerin ellerine geçen aylık para miktarı da düşük olmaktadır. Nitekim öğrencilerinin aylık 312.52 TL (TSMYO) ile 321.50 TL (TMYO) gelire sahip oldukları belirlenmiştir. Tüm öğrenciler itibariyle, öğrencilerin yaklaşık $\frac{1}{4}$ 'ü eline geçen paranın yeterli olduğunu, $\frac{1}{4}$ 'ü yetersiz olduğunu, $\frac{1}{2}$ 'si ise kısmen yeterli olduğunu ifade etmişlerdir.

3.2. Öğrencilerin İkamet Ettiği Yerlere İlişkin Bilgiler

Anket uygulanan öğrencilerin ikamet ettikleri yer ve mekânlara ilişkin sonuçlar Çizelge 3'te verilmiştir.

Her iki yüksekokuldaki öğrencilerin büyük çoğunluğunun Turhal ilçe merkezinde, bununla birlikte bir kısmının da Turhal ilçesine yakın köy ve/veya kasabalarda ikamet ettikleri tespit edilmiştir. Ayrıca, çok az da olsa, ilçeye yakın Zile ilçesi ile Tokat-Merkez ilçeden de geliş-gidiş yapan öğrenciler (diğer yüksekokula kıyasla TMYO'nda daha fazla oranda olmak üzere) bulunmaktadır.

Çizelge 3. Öğrencilerin ikamet ettiği yer ve mekân ile ilgili bilgiler

		TSHMYO (124)		TMYO (196)		GENEL (320)	
		Frekans	%	Frekans	%	Frekans	%
İkamet Ettiği Yer	Turhal-Merkez	108	87.10	141	71.94	249	77.81
	Yakın Köy/Kasaba	8	6.45	32	16.32	40	12.51
	Tokat-Merkez	8	6.45	18	9.18	26	8.13
	Zile -Merkez	0	0.00	5	2.55	5	1.56
	TOPLAM	124	100.00	196	100.00	320	100.00
İkamet Ettiği Mekân	Kiralık ev (eşyalı)	10	8.06	29	14.80	39	12.19
	Kiralık ev	44	35.48	54	27.55	98	30.63
	Pansiyon	30	24.19	18	9.18	48	15.00
	Yurt	24	19.35	22	11.22	46	14.38
	Ailesi ile	15	12.10	73	37.24	88	27.50
	TOPLAM	124	100.00	196	100.00	320	100.00
Yurttta Kalmasının Nedeni*	Ailesinin isteği	4	16.67	4	18.18	8	17.39
	Ekonomik	16	66.67	10	45.45	26	56.52
	Güvenli	3	12.50	1	4.55	4	8.70
	Arkadaş çok	1	4.17	1	4.55	2	4.35
	Kiralar yüksek	0	0.00	1	4.55	1	2.17
	Ders çalışmak için daha rahat	0	0.00	1	4.55	1	2.17
	Ulaşım kolaylığı	0	0.00	1	4.55	1	2.17
	Kiralık ev yok	0	0.00	1	4.55	1	2.17
	Sebebi yok	0	0.00	2	9.09	2	4.35
Evde Kalmasının Nedeni*	Ders çalışmak için daha rahat	11	20.37	15	18.07	26	18.98
	Yurt çıkmadı	8	14.81	15	18.07	23	16.79
	Yurtlar güvenli değil	5	9.26	4	4.82	9	6.57
	Rahat etmek	13	24.07	26	31.33	39	28.47
	Ekonomik	12	22.22	17	20.48	29	21.17
	Sebebi yok	5	9.26	6	7.23	11	8.03

* Birden fazla şık işaretlendiğinden dolayı, toplam %100.00'ü aşmaktadır.

Öğrencilerin tümü incelendiğinde, %42.82'sinin evde, %27.81'inin ailesi ile birlikte, %15.00'inin pansiyonda ve %14.38'inin yurttta (devlet veya özel) kaldığı belirlenmiştir. Her iki yükseköğretim öğrencileri incelendiğinde, özellikle TMYO öğrencilerinin aileleri ile birlikte yaşadıkları saptanmıştır. Tokat ilinde daha önce yapılmış olan araştırmada, öğrencilerin en fazla kiralık ev (%39.52) ve devlet yurdunda (%36.39) kaldıkları saptanmıştır (Ertaş ve ark., 1999). Gönen'de yapılan araştırmada ise; öğrencilerin aile ve akrabaları ile yaşayanların oranı %17.69, yalnız yaşayan öğrencilerin oranı %8.30 olarak belirlenmiştir (Kaşlı ve Serel, 2008).

Bazı öğrencilerin öncelikli olarak ekonomik ve ailesinin istemesi gibi nedenlerle öğrenci yurdunda kaldıkları tespit edilmiştir. Aynı zamanda öğrenci yurdunun güvenli olması, tanıdık arkadaşları ile birlikte kalma isteği, ev kiralarının yüksek olması, ders çalışma ortamının daha uygun olması, ulaşım kolaylığı gibi düşüncelerden dolayı da yurtlarda kalan öğrenciler olduğu saptanmıştır.

Bazı öğrenciler ise değişik nedenlerle (rahat etme duygusu başta olmak üzere ekonomik olması, ders çalışma için daha uygun olması, yurda yerleşmemesi, yurdu güvenli bulmama gibi) evde kaldıklarını belirtmişlerdir.

3.3. Öğrencilerin Turhal İlçesi ve İlçedeki Üniversite İle İlgili Düşünceleri

Anket yapılan öğrencilerin Turhal ilçesi ve ilçedeki yüksekokullar ile ilgili bazı düşünceleri Çizelge 4’te verilmiştir.

Anket yapılan öğrencilerin yarısından fazlasının Turhal ilçesini genel olarak tanıdıkları (bu oran yüksekokullara göre sırasıyla %75.00 ve %51.53) tespit edilmiş olup, ilçeyi hiç tanımayanların oranı ise düşüktür.

İlçedeki yüksekokullarda öğrenim gören öğrencilerin büyük bir kısmı ilçe dışından gelmişlerdir. Bu şekilde olanların oranı; TSHMYO’da %84.68, TMYO’da %54.59 ve tüm öğrenciler içerisinde ise %66.25’tir. Bu çalışmada dikkat çekici sonuçlardan birisi, öğrencilerin yaklaşık %90’ının geldiği yerde üniversite olmasına karşın, Turhal ilçesindeki yüksekokullardan birini tercih etmesidir.

Öğrencilerin yarısından fazlasının (%53.13) ilk beş tercihlerinde ilçedeki yüksekokullara yerleştikleri belirlenmiştir.

Başta ilçenin öğrencilerin ailesinin yaşadığı yere yakınlığı olmak üzere yerleşme puanının uygun olması ve tavsiye edilmesi nedeniyle öğrencilerin ilçedeki yüksekokulları tercih ettikleri belirlenmiştir. Bununla birlikte, ilçedeki öğrenci açısından yaşam maliyetinin düşük olması da önem verilen faktörlerdendir.

Öğrencilerin yaklaşık 1/3’ü eğitim gördükleri yüksekokulları tavsiye edeceğini belirtirken, bir kısmı tavsiyede bulunmayacağını, bir kısmı da bu konuda kararsız olduklarını belirtmişlerdir. Yüksekokulu tavsiye edecek öğrencilerin nedenleri; başta eğitimin iyi olması olmak üzere ilçenin güzel olması, yaşam maliyetlerinin düşük olması ve diğer faktörler olarak saptanmıştır.

Çizelge 4. Öğrencilerin Turhal ilçesi ve ilçedeki üniversite ile ilgili düşünceleri

		TSHMYO (124)		TMYO (196)		GENEL (320)	
		Frekans	%	Frekans	%	Frekans	%
Turhal İlçesini Tanınması	Hiç tanımıyor	17	13.71	33	16.84	50	15.63
	Genel bilgisi var	93	75.00	101	51.53	194	60.63
	İyi biliyor	14	11.29	62	31.63	76	23.75
	TOPLAM	124	100.00	196	100.00	320	100.00
Geldiği Yerde Üniversite Olması	Evet	94	89.52	97	90.65	191	90.09
	Hayır	9	8.57	10	9.35	19	8.96
	Bilmiyor	2	1.90	0	0.00	2	0.94
	TOPLAM	105	100.00	107	100.00	212	100.00
Turhal İlçesindeki Okulları Tercih Nedeni*	Yakınlık	22	17.74	90	45.92	112	35.00
	Tavsiye edilmesi	30	24.19	18	9.18	48	15.00
	Fiziki olanaklar	1	0.81	0	0.00	1	0.31
	Doğal güzellik	1	0.81	1	0.51	2	0.63
	Eğitim kalitesi	3	2.42	4	2.04	7	2.19
	Puan	47	37.90	50	25.51	97	30.31
	Yaşam maliyeti düşük	17	13.71	13	6.63	30	9.38
	Ailesinin olması	0	0.00	13	6.63	13	4.06
Tesadüf	3	2.42	7	3.57	10	3.13	
İlçeyi/Okulu Tavsiye Etmesi	Evet	41	33.06	74	37.76	115	35.94
	Hayır	42	33.87	60	30.61	102	31.88
	Kararsız	41	33.06	62	31.63	103	32.19
	TOPLAM	124	100.00	196	100.00	320	100.00
İlçeyi/Okulu Tavsiye Etme Nedeni*	Yaşam maliyeti düşük	4	9.76	20	27.03	24	20.87
	Güzel bir ilçe	13	31.71	19	25.68	32	27.83
	Öğrenciye yaklaşım iyi	1	2.44	6	8.11	7	6.09
	Eğitim iyi	28	68.29	42	56.76	70	60.87
	Sebepler yok	5	12.20	2	2.70	7	6.09
Okula Uyum Sorunu Olma Durumu	Evet	29	23.39	41	20.92	70	21.88
	Hayır	95	76.61	155	79.08	250	78.13
	TOPLAM	124	100.00	196	100.00	320	100.00
Okula Uyum Sorunu Olma Nedeni*	Bölümü sevmedi	4	13.79	1	2.44	5	7.14
	Çevreyi sevmedi	16	55.17	20	48.78	36	51.43
	Arkadaşlarla sorun var	1	3.45	1	2.44	2	2.86
	Hocalarla sorun var	3	10.34	2	4.88	5	7.14
	Dersler sıkıcı	6	20.69	9	21.95	15	21.43
	Üniversite ortamı değişik olması	7	24.14	12	29.27	19	27.14
Kişisel sorun	1	3.45	2	4.88	3	4.29	
Okul Yönetiminde Beklentiler*	Sosyal ve kültürel faaliyetler artırılmalı	92	74.19	158	80.61	250	78.13
	Spor tesisleri açılmalı	39	31.45	84	42.86	123	38.44
	Hocalar ve personel öğrenciye anlayışlı olmalı	42	33.87	64	32.65	106	33.13
	Barınma problemi çözülmeli	19	15.32	39	19.90	58	18.13
	Ulaşım probleminin çözülmesi	21	16.94	37	18.88	58	18.13
	Okul imkânlarının iyileştirilmesi	48	38.71	74	37.76	122	38.13

* Birden fazla şık işaretlendiğinden dolayı, toplam %100.00'ü aşmaktadır.

Tümü birlikte düşünüldüğünde, öğrencilerin üniversite okumasındaki amaçları; iş edinmek (%84.06), diploma sahibi olmak (%10.94), ailesinin isteği (%0.94) ve aileden uzaklaşma isteği (%0.31) olup, herhangi bir sebep belirtmeyenler de (%4.06) bulunmaktadır. Bu nedenlere ilişkin oranlar, her iki yüksekokul açısından sırasıyla; %90.32 ve %80.10, %4.03 ve %15.31, %0.00 ve %1.53, %0.00 ve %0.51, %5.65 ve %3.06 olarak saptanmıştır.

Araştırmada, yüksekokullarda öğrenim gören öğrencilerin yaklaşık %80 gibi önemli bir çoğunluğunun yüksekokula uyumla ilgili herhangi bir sorunlarının olmadığı belirlenmiştir. Yüksekokulda sorunu olanlar ise neden olarak; çevreyi sevmemeleri, üniversite ortamının değişik olması/alışmamaları, dersleri sıkıcı görmeleri, kazandıkları bölümü sevmemeleri, ders aldıkları öğretim elemanları ile sıkıntı yaşamış olmaları, kişisel sorunlarının olması ve bazı öğrenciler ile sıkıntı yaşamalarını ifade etmişlerdir.

Öğrencilerin yüksekokul yönetiminden beklentileri incelendiğinde; sosyal ve kültürel faaliyetlerin artırılması ilk sırada yer almakta olup bunu sırasıyla daha fazla sayıda spor tesislerinin açılması, yüksekokul imkânlarının iyileştirilmesi, akademik ve idari personelin öğrenciye karşı daha anlayışlı olması, barınma ve ulaşım probleminin çözülmesi izlemektedir.

Öğrencilerin tümü dikkate alındığında, %23.13'ünün tamamen ve %18.13'ünün ise kısmen beslenme ile ilgili birtakım sorunlarının olduğu saptanmıştır. Bu değerler sırasıyla; TSHMYO öğrencileri için %25.00 ve %20.16, TMYO öğrencileri için ise %21.94 ve %16.84 olarak tespit edilmiştir.

Öğrenciler boş zamanlarını değişik aktiviteler ile değerlendirmektedirler. Nitekim anket yapılan tüm öğrencilerin boş vakitlerini; %49.38 ile arkadaşları ile gezerek, %34.69 ile internette vakit geçirerek, %31.88 ile ders çalışarak, %24.06 ile kitap-dergi-gazete okuyarak, %21.56 ile spor yaparak, %10.94 ile çevre il ve/veya ilçelere giderek değerlendirdikleri saptanmıştır.

Ankete katılan öğrencilerin yarısından fazlası (%61.88) mezun olduklarında kamu sektöründe çalışmak isterken, geriye kalanların bir bölümü (%33.75) özel sektörde ve az bir bölüm ise (%4.38) serbest çalışmak istediklerini ifade etmişlerdir. Bu oranlar sırasıyla; TSHMYO'nda %66.94, %29.84 ve %3.23 ve TMYO'nda ise %58.67, %36.22 ve %5.10'dur. Öğrenciler mezun olduktan sonra iş güvencesi olarak garanti görmeleri nedeniyle kamu sektöründe çalışmak istemektedirler.

3.4. Öğrencilerin Turhal İlçesine ve İlçe Ekonomisine Katkıları

Anket yapılan öğrencilerin, yüksekokulların Turhal ilçesi ve ilçe ekonomisine etkileri konusundaki düşünceleri Çizelge 5’te verilmiştir.

Çizelge 5. Öğrencilerin, yüksekokulların Turhal ilçesi ve ilçe ekonomisine etkileri konusundaki düşünceleri

		TSHMYO(124)		TMYO (196)		GENEL (320)	
		Frekans	%	Frekans	%	Frekans	%
Yüksekokulların İlçeye Kazandırdıkları*	Ekonomik hareketlilik	88	70.97	112	57.14	200	62.50
	Kültürel hareketlilik	41	33.06	45	22.96	86	26.88
	Yeni iş imkânı	14	11.29	19	9.69	33	10.31
	Halkın vizyonu değişti	14	11.29	29	14.80	43	13.44
	Yaşam kalitesi arttı	14	11.29	24	12.24	38	11.88
	Sosyal imkânlar arttı	26	20.97	37	18.88	63	19.69
	Bir şey kazandırmadı	7	5.65	25	12.76	32	10.00
Yüksekokulların İlçeye Kaybettirdikleri*	Ahlaki değerler bozuldu	22	17.74	34	17.35	56	17.50
	Ev fiyatları arttı	23	18.55	40	20.41	63	19.69
	Kayıpları yok	82	66.13	130	66.33	212	66.25
İlçedeki Beslenme Maliyeti	Çok pahalı	11	8.87	2	1.02	13	4.06
	Pahalı	28	22.58	48	24.49	76	23.75
	Normal	78	62.90	135	68.88	213	66.56
	Ucuz	5	4.03	7	3.57	12	3.75
	Çok ucuz	2	1.61	4	2.04	6	1.88
	TOPLAM	124	100.00	196	100.00	320	100.00
İlçedeki Barınma Maliyetinin Uygunluğu	Evet	24	19.35	43	21.94	67	20.94
	Hayır	58	46.77	70	35.71	128	40.00
	Kısmen	42	33.87	83	42.35	125	39.06
	TOPLAM	124	100.00	196	100.00	320	100.00
İlçedeki Öğrenci Toplam Maliyeti	Çok yüksek	11	8.87	15	7.65	26	8.13
	Yüksek	49	39.52	44	22.45	93	29.06
	Normal	36	29.03	67	34.18	103	32.19
	Düşük	28	22.58	58	29.59	86	26.88
	Çok düşük	0	0.00	12	6.12	12	3.75
	TOPLAM	124	100.00	196	100.00	320	100.00

* Birden fazla şık işaretlendiğinden dolayı, toplam %100.00’ü aşmaktadır.

Öğrencilerin bir kısmı, ilçedeki yüksekokulların ekonomik ve kültürel hareketlilik sağlaması, sosyal imkânları artırması, vizyonu değiştirmesi, yaşam kalitesini artırması ve ilçeye iş olanağı sağlaması nedeniyle önemli katkılar sağladığını düşünürken, çok az bir kısmı ise hiç bir şey kazandırmadığını veya kaybettirmedeği ifade etmişlerdir. TSHMYO’ndaki öğrenciler diğerine kıyasla yüksekokulların ilçeye olumlu katkısı olduğunu düşünmektedirler.

Buna karşın, bir kısmım öğrenciler ise ilçede yüksekokulların açılması ve öğrencilerin öğrenim görmesi ile birlikte ev fiyatlarının arttığını ve ahlaki

değerlerin bozulduğunu ifade etmişlerdir. Bu düşüncelere sahip olma oranı her iki yüksekokuldaki öğrencilerde birbirine yakın düzeydedir.

Ankete katılan tüm öğrencilerin %66.56'sı ilçedeki beslenme maliyetini (yiyecek/içecek fiyatları) *normal* olduğunu düşünürken %27.81'i *pahalı+çok pahalı*, %5.63 gibi düşük bir kısmı da *ucuz+çok ucuz* olduğunu düşünmektedir. Diğer yandan, öğrencilerin yaklaşık %60'ı barınma maliyetlerini kısmen veya tamamen uygun bulmaktadır.

Öğrenciler öğrenim hayatları boyunca birçok farklı şey için (barınma, yemek, kırtasiye, ulaşım, giyim gibi) harcama yapmaktadır. Yapılan bu harcama miktarı değişik faktörlere bağlı olarak farklılık arz etmektedir. Öğrencilerin yaklaşık 1/3'ü ilçedeki öğrenci toplam maliyetini *normal*, 1/3'ü *yüksek+çok yüksek*, 1/3'ü de *düşük+çok düşük* olarak nitelendirmişlerdir. Bunda öğrencilerin eline geçen aylık para miktarının düşük olması (Çizelge 2) da etkili olabilir. Diğer ile kıyaslandığında, TSHMYO'nda daha fazla orandaki öğrenci ilçedeki öğrenci maliyetini *yüksek+çok yüksek* olarak görmektedirler.

Öğrencilerin aylık harcanabilir gelirlerinin (Çizelge 2) tamamını (bu değer TSHMYO öğrencileri için 312.52 TL, TMYO öğrencileri için 321.50 TL ve tüm öğrenciler ortalaması için ise 318.06 TL'dir) değişik nedenlerle harcadıkları tespit edilmiştir (Çizelge 6). Öğrenci başına aylık harcama miktarı; Balıkesir Üniversitesi Gönen MYO'ndakilerde 518.86 TL (Kaşlı ve Serel, 2008), Süleyman Demirel Üniversitesi'ndekilerde 493 TL (Dulupçu ve Çakırcı, 2007), Kocaeli Üniversitesi'ndekilerde ise 387.97 TL (Tarı ve ark., 2006) olarak saptanmıştır. Bu sonuçlar, araştırma bölgesindeki öğrencilerin aylık gelirlerinin ve dolayısıyla harcama tutarlarının diğer araştırma sonuçlarına göre düşük olduğunu göstermektedir.

Araştırmada öğrencilerin tümü itibariyle en önemli harcama kaleminin barınma olduğu (%26.39) tespit edilmiş olup bunu sırasıyla gıda, ulaşım, giyim, ısınma, kötü alışkanlıklar, iletişim, sosyal aktivite, diğer ev ihtiyaçları, eğitim ve sağlık giderleri takip etmektedir.

Üniversitelerin bölgesel kalkınmaya olan etkileri ekonomik ve sosyo-kültürel açılardan önem taşımaktadır. Bu katkılar arasında yer alan ekonomik katkı, gerek üniversitelerde çalışan personelin gerekse öğrencilerin sosyal yaşantılarını devam ettirebilmeleri açısından yapmış oldukları harcamalar ile söz konusu kurumların bütçe harcamaları olarak değerlendirilebilir (Dalğar ve ark., 2009). Bu araştırmada da Turhal ilçesindeki yüksekokulların ilçe ekonomisine katkısı incelenmeye çalışılmıştır. İlçedeki her iki yüksekokulda

öğrenim gören toplam 1636 öğrenciyi temsilen 320 öğrenci ile yapılan anket sonucunda, bir öğrencinin aylık harcama tutarının ortalama 318.06 TL olduğu tespit edilmiştir (Çizelge 6). Ertaş ve ark. (1999), Tokat ilindeki üniversite öğrencilerinin aylık toplam harcamaları içerisinde en yüksek payı %30.31 ile gıda harcamaları olduğunu tespit etmişlerdir.

Çizelge 6. Öğrencilerin Turhal ilçesinde aylık harcama tutarları (TL)

HARCAMA TÜRLERİ	TSHMYO (124)		TMYO (196)		GENEL (320)	
	Değer	%	Değer	%	Değer	%
Giyim	22.94	7.34	30.18	9.39	27.38	8.61
Sağlık	4.78	1.53	3.85	1.20	4.21	1.32
Gıda	60.57	19.38	68.14	21.19	65.20	20.50
Barınma	97.30	31.13	75.48	23.48	83.94	26.39
Isınma	30.93	9.90	19.92	6.20	24.19	7.61
Sosyal Aktivite	11.37	3.64	18.50	5.75	15.74	4.95
Ulaşım	28.2	9.02	34.66	10.78	32.16	10.11
İletişim	17.46	5.59	20.05	6.24	19.05	5.99
Eğitim	10.32	3.30	9.29	2.89	9.69	3.05
Diğer ev ihtiyaçları	12.72	4.07	16.89	5.25	15.27	4.80
Alışkanlıklar (sigara, alkol, vb.)	15.93	5.10	24.54	7.63	21.20	6.67
TOPLAM	312.52	100.00	321.50	100.00	318.06	100.00

Araştırmadan elde edilen verilerden hareketle, ilçedeki tüm öğrencilerin ilçe ekonomisine aylık katkısı;

$$318.06 \text{ TL/öğrenci} * 1636 \text{ öğrenci} = 520346.16 \text{ TL}$$

olarak hesaplanmıştır.

Bu toplamın yaklaşık %30'u TSHMYO ve %70'i ise TMYO öğrencilerinden oluşmaktadır. Öğrencilerin ortalama 9 ay ilçede öğrenim gördükleri düşünüldüğünde, tüm öğrencilerin ilçe ekonomisine yıllık katkıları;

$$520346.16 \text{ TL/ay} * 9 \text{ ay} = 4683115.44 \text{ TL}$$

şeklinde hesaplanmaktadır.

Bunun yanısıra, ilçedeki yüksekokulların tahakkuk servislerinden alınan 2010-2011 verilerine göre, yıllık tüm personel harcamaları toplamı 1035711.04 TL'dir. Bu sonuçtan hareketle, ilçedeki yüksekokullardaki personel ve öğrencilerinin ilçe ekonomisine yıllık toplam katkısı;

$$1035711.04 \text{ TL} + 4683115.44 \text{ TL} = 5718826.48 \text{ TL}$$

olarak hesaplanmıştır.

Bu tutar Turhal ekonomisine giren harcamalardır. 2010 yılı nüfus sayımı sonuçlarına göre ilçe nüfusunun 63 987 kişi olduğu (TUİK, 2012) düşünüldüğünde, yüksekokullar aracılığı ile ilçede yıllık gelir artışı;

$$5718826.48 \text{ TL} / 63987 \text{ kişi} = 89.37 \text{ TL/kişi}$$

olarak hesaplanmıştır.

Özellikle, üniversitelerin bölgelerin ekonomik istikrarına önemli bir katkıda bulunduğu gibi bölgelerin sosyal yaşamlarında çok önemli gelişmelere neden olduğu belirtilmektedir. Turizm endüstrisinde olduğu gibi üniversite öğrencilerinin harcamalarının da bölge ekonomileri üzerinde önemli bir çoğaltan etkisi bulunduğu ifade edilmektedir (Aydemir, 1994). Üniversiteler ya da bünyesinde bulundurduğu idari, akademik personel ve öğrencilerin yapacağı harcamaların, ekonominin sahip olduğu marjinal tüketim eğilimi değerine bağlı olarak, yerel ekonomide büyük miktarda bir genişletici etki yaratacağı belirtilmektedir (Tuğcu, 2003). Üniversite ve öğrencilerin sosyal yaşam taleplerinin etkisiyle, bu alanda hizmet veren internet kafe, lokanta, kafeterya, disko ve bar gibi işletmelerin hızlı bir gelişim gösterdiği de ifade edilmektedir (Kaşlı ve Serel, 2008). İlçede üniversite öğrenci sayısının artması ile birlikte bu tarz işyerlerinin müşteri sayısı ve profilinde değişiklik olduğu söylenebilir.

4. SONUÇ

Yapılan bu araştırmada, anket yapılan öğrencilerin daha çok ilçeye yakın bölgelerden geldiği, ailelerinin ve dolayısıyla kendilerinin aylık gelirlerinin çok yüksek olmadığı, çoğunluğunun ilçe merkezinde kiralık ev-yurt-pansiyon gibi yerlerde ikamet ettiği, çoğu öğrencilerin yüksekokula uyumlu ilgili olarak herhangi bir problemlerinin olmadığı, ancak yüksekokul yönetiminden birtakım beklentilerin olduğu gibi önemli sonuçlara ulaşılmıştır.

Bununla birlikte yapılan hesaplama sonucunda, ilçede bulunan 2 adet yükseköğretim kurumunun gerek öğrenciler ve gerekse personel (akademik ve idari) kanalıyla ilçe ekonomisine önemli düzeyde katkı yaptığı ortaya konulmuştur. Ayrıca, ilçede yükseköğretim kurumlarının bulunmasının sosyo-kültürel açıdan da katkı sağlayacağı söylenebilir.

Bahsedilen katkıların devam etmesi veya daha da artırılabilmesi açısından; yerel halk ve yöneticilerin daha bilinçli davranmaları, sunulan hizmet kalitelerini artırmaları, daha fazla sosyo-kültürel olanak sunulması, öğrencilerin özellikle barınma probleminin çözüme kavuşturulması, ilçede kurulan ve bina

inşaatına başlanılan 4 yıllık eğitim verecek olan “Turhal Uygulamalı Teknoloji ve İşletmecilik Yüksekokulu”nda eğitim-öğretime biran önce geçilmelidir.

KAYNAKLAR

- Atik, H. (1999), “Üniversitelerin Yerel Ekonomiye Katkıları: Teori ve Erciyes Üniversitesi Üzerine Bir Uygulama”, Erciyes Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 15: 99-109.
- Aydemir, S.E. (1994), “Karadeniz Teknik Üniversitesinin Kent ve Bölge Ekonomisine Doğrudan ve Dolaylı Ekonomik Etkileri”, Bölgesel Kalkınma Sempozyumu, Trabzon, s.195–210.
- Charles, D.L. (2001), “Universities and Regional Development. European Community under the Targeted Socio-economic Research (TSER)”, Final Report, July.
- Çetin, M. (2007), “Bölgesel Kalkınma ve Girişimci Üniversiteler”, Ege Akademik Bakış Dergisi, 7(1), 217–238.
- Dalğar, H., Tunç, H., Kaya, M. (2009), “Bölgesel Kalkınmada Yükseköğretim Kurumlarının Rolü ve Bucak Örneği”, Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 1: 39-50.
- Dulupçu, M., Çakırcı, İ. (2007), “2007 Yılı Öğrenci Harcama Eğilimleri, Tutumları, Sorunları ve En İyi Tercihleri”, <http://www.hurriyet.com.tr> (13.03.2008).
- Ergün, E. (2003), “A.K.Ü. Bolvadin Meslek Yüksekokulu’nun Bolvadin’in Sosyo-Kültürel Yapısına ve Ekonomisine Katkıları”, Afyon Kocatepe Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 5(1): 63-78.
- Erkekoğlu, H. (2000), “Bölge Üniversitelerinin Yerel Ekonomiye Katkıları: Sivas Cumhuriyet Üniversitesi Örneği”, Erciyes Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 16: 211-230.
- Ertaş, F.C., Yayar, R., Erol, Y., Güleç, İ. (1999), Gaziosmanpaşa Üniversitesinin Tokat İli Ekonomisine Etkisi Üzerine Bir Araştırma. Gaziosmanpaşa Üniversitesi Meslek Yüksekokulu Yayınları No:1, Araştırma Serisi No:1, Tokat.
- Görkemli, H.N. (2009), “Selçuk Üniversitesi’nin Konya Kent Ekonomisine Etkileri”, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 22: 169-186.
- Greenspan, A., Rosan, M. (2006), “The Role of Universities Today: Critical Partners in Economic Development and Global Competitiveness”,

http://icfconsulting.com/markets/community_development/docfiles/role_universities.pdf (Erişim Tarihi: 25.06.2009).

Kaşlı, M., Serel, A. (2008), “Üniversite Öğrenci Harcamalarının Analizi ve Bölge Ekonomilerine Katkılarını Belirlemeye Yönelik Bir Araştırma”, Yönetim ve Ekonomi, 15(2): 99-113.

Özyaba, M. (1999), “Kentsel Gelişmede Üniversitenin Rolü (Uludağ Üniversitesi ve Bursa)”, <http://www.kentli.org/makale/bursa.htm> (Erişim Tarihi: 28.06.2009).

Tarı, R., Çalışkan, Ş., Bayraktar, Y. (2006), “Kocaeli Üniversitesi Öğrencilerinin Gelir ve Tüketim İlişkisi Üzerine Ekonometrik Bir İnceleme”, Kocaeli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 11(1): 168-179.

Tuğcu, C. (2008), “Üniversitelerin Yerel Ekonomik Faaliyet Hacmine Katkısı: Nevşehir Örneği”, http://www.pgloal.com.tr/prl/resource/nevsehir_uni.pdf (Erişim Tarihi: 19.08.2009).

TUİK, (2012),

http://rapor.tuik.gov.tr/reports/rwservlet?adnksdb2&EVID=adnksdb2Env&report=wa_turkiye_ilce_koy_sehir.RDF&p_il1=60&p_ilce1=1690&p_kod=2&p_yil=2011&p_dil=1&desformat=html, (Erişim Tarihi: 08.11.2012).